

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-37-87-97>

УДК 37.031.2:437.3

Шевцова Лариса Станіславівна,

кандидатка педагогічних наук, доцент,
кафедра слов'янської і германської філології та перекладу,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Житомир, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6343-782X>

lshevtsova@ukr.net

Валенкевич Ольга Вадимівна,

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
[кафедра професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління,](#)
[Житомирський державний університет імені Івана Франка](#)

Житомир, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9583-6024>

olgavalenkevych@gmail.com

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ МУЗЕЙНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається доцільність використання навчання в умовах музейного середовища з погляду компетентнісного підходу (зокрема, формування культурної компетентності) на прикладі роботи Музею декоративного мистецтва в Празі (Чеська Республіка). Підкреслено, що в Державному стандарті базової середньої освіти, у вимогах НУШ звертається увага на формування основних компетентностей, до яких належить культурна. Обізнаність у сфері культури означає знання місцевого, державного та європейського культурного спадку та його місця в світі.

Наголошено, що саме інформація у галузі культури передбачає знання регіонального, загальнодержавного та європейського культурного надбання: знання видатних культурних праць, сучасної культури, формування бажання її зберегти. Розкрито можливості культурологічного та компетентнісного підходів до навчання в умовах музейного середовища на прикладі Музею декоративного мистецтва в Празі.

Підкреслено, що важливими є естетичні фактори в повсякденному житті, дитині слід уміти висловити враження від витворів мистецтва та вистав, самовиражатися, використовуючи свої природжені здібності. Для учнів важливо вміти пов'язати свої творчі та експресивні погляди з думками інших, уміти визначати та усвідомлювати соціальні й економічні можливості в культурній діяльності. Творче вираження

особистості учня в майбутньому може знайти широке застосування у професійній діяльності.

Зазначено, що доцільним і практичним постає питання створення нових концепцій музейної освіти, виникнення дитячих інтерактивних музеїв у нашій країні на основі моделі наявних за кордоном.

Пріоритетну роль у музейній освіті повинні займати сучасні технології навчання, що стимулюють творчість, ініціативу, самостійне та критичне мислення, будуються на основі різних підходів до навчання.

Ключові слова: культурна компетентність; компетентнісний підхід до навчання; творчі вміння; музейна педагогіка; музейна освіта; чеські музеї; Музей декоративного мистецтва в Празі.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Актуальність проблеми. Вітчизняна системи освіти останнім часом постійно оновлюється та вдосконалюється, що відображається у різних її аспектах. Перед учнями постають нові вимоги, дотримання яких їм стане у пригоді в подальшому житті. У Рекомендації Європарламенту «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» (2006 р.), крім іншого, зазначено, що для навчального процесу важливими є обізнаність та самовираження у сфері культури та вміння творчо реалізуватись. Підкреслюється, що чітке розуміння своєї національної культури та власна культурна усвідомленість можуть бути основою для сприймання та поваги до різноманітних культурних проявів. Позитивне ставлення до культурної освіти також охоплює творчий підхід та бажання сприяти естетичному розвитку через мистецьке самовираження та участь у культурному житті [1].

Разом з тим, у Державному стандарті базової середньої освіти наголошується на необхідності роботи з учнями в мистецькій галузі, на розвитку творчості, на формуванні культурної компетентності, на виробленні вмінь та навичок діяти творчо [2]. З цього погляду розгляд культурної компетентності в умовах музейного середовища видається актуальним і перспективним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття культурної компетентності започатковано в методиці та педагогіці американським ученим Полом Педерсеном у 1988 р. Аналізом цього питання у різних галузях вітчизняної освіти займалися Н. Бондаренко (методика навчання української мови) [3], Т. Заїка (філософський контекст) [4], С. Кондратенко (інклюзивна освіта в початковій школі), В. Білицька, Ю. Рябова (професійна освіта), Ч.Тінтін (методика навчання музичного мистецтва) та багато інших учених.

У працях науковців (Б. Авво, А. Андреев, В. Байденко, В. Болотов, М. Головань, І. Зимня, В. Калініна, Т. Кобильник, В. Козирьов, К. Колесіна, Н. Кузьміна, О. Кучай, Г. Лежнина, С. Лейко, А. Маркова, Т. Олійник, Г. Пахомова, В. Плохій, О. Пометун, Ю. Рибалко, Г. Руденко, В. Химець та інші) висвітлено основні аспекти компетентнісного

підходу. Увага науковців звертається на різні аспекти: на необхідність визначити перелік ключових компетентностей та переорієнтувати освітній процес на їх реалізацію (О. Овчарук), на формування нової якості учасників освітнього процесу (Н. Бібік) тощо. Теоретичному аналізу змісту культурної компетентності присвячені праці М. Байрама, М. Беннета, С. Бондаренко, Н. Головіної [5], Р. Джонсона [6], С. Дружилова, К. Ерлі, В. Кременя, О. Крутенко [7], О. Лебєдєва, О. Лешера, С. Лур'є, А. Маркової, Е. Мосаковські, О. Миролюбова, О. Садохіна, Е. Хірша, А. Флієра та інших.

Більшість фахівців виділяють чотири основні компоненти культурної компетентності: розуміння, відношення, знання, навички [8; 9]. Вони можуть мати своє вираження у різних освітніх середовищах, зокрема в музейному.

Питаннями музейної освіти в Україні займалися німецькі вчені А. Ліхтварк, А. Рейхвен, Г. Фройденталь та інші, чеські дослідники музейної педагогіки Й. Бенеш, В. Коларжікова, Л. Мразова, М. Фрецерова, П. Шобаньова, В. Юва, Л. Ягошова та інші. Доцільним і практичним постає питання створення нових концепцій музейної освіти, виникнення дитячих інтерактивних музеїв у нашій країні на основі моделі наявних за кордоном, наприклад, у Чеській Республіці. В університетах цієї країни введено магістерську спеціальність музейного педагога, що значно допомагає роботі музеїв. Аналіз праць вітчизняних науковців свідчить про пошуки шляхів розв'язання проблеми [10], однак питання створення в Україні інтерактивних музеїв, що активно співпрацюють із школами за єдиною програмою, спеціально не вивчалось, що визначило його актуальність.

Крім того, незважаючи на широке коло досліджень недостатньо дослідженим залишається вплив музейного освітнього середовища на розвиток різних компетентностей здобувачів освіти, зокрема культурної.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті – дослідити стан формування культурної компетентності в умовах музейного середовища в Чеській Республіці (на прикладі роботи Музею декоративного мистецтва в Празі), дати рекомендації для української освіти з погляду корисних запозичень.

Досягнення поставленої мети зумовлює розв'язання таких **завдань**: визначити базові поняття дослідження; з'ясувати факти щодо формування культурної компетентності шляхом опитування відвідувачів Музею декоративного мистецтва в Празі, проведення з ними бесіди, здійснити дискурс-аналізу текстів (наукових статей, дописів відвідувачів, відео, коментарів тощо); надати рекомендації для покращення освітньої політики, шкільних результатів з формування компетентнісного підходу в умовах музейного середовища.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

3.1. Базові поняття. Згідно з вимогами НУШ, розвиток культурної компетентності залежить від формування цілої низки наскрізних умінь: критичного та системного мислення; здатності логічно обґрунтовувати позицію; виявлення творчості, ініціативності; вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми; вироблення здатності співпрацювати з іншими людьми [11].

У Рекомендаціях Європарламенту «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» (2006 р) говориться, що учневі необхідні знання й навички щодо компетенції обізнаності у сфері культури та слід навчитись творчо самовиражатись. Обізнаність у сфері культури передбачає знання місцевого, державного та європейського культурного надбання: знання видатних культурних праць, сучасної культури, бажання її зберегти. Важливими є естетичні чинники в повсякденному житті, слід уміти висловити оцінку від витворів мистецтва та вистав, самовиражатися, використовуючи свої природжені здібності. Для учнів важливо вміти пов'язати свої творчі та експресивні погляди з думками інших, уміти визначати та усвідомлювати соціальні й економічні можливості в культурній діяльності [12]. Творче вираження особистості учня в майбутньому може знайти широке застосування у професійній діяльності. Вважаємо, що музейне середовище створює хороші умови для розвитку перерахованих вище вмінь, адже виставлені в музеї витвори мистецтва є взірцями, від яких відвідувачі отримують насолоду.

Питаннями розвитку різних аспектів музейної освіти в Україні займалися Т. Вороненко, Л. Гайда, А. Джурило, О. Дудар, А. Загородня, І. Земан [13], О. Караман, Ю. Ключко, Н. Ковчин, О. Козленко, Т. Лисенко [14]. О. Міхно, Ф. Рябчикова, Л. Сліпчишин, І. Удовиченко, Н. Філіпчук, Д. Щербак та інші вчені. Однак практична українська музейна педагогіка знаходиться на етапі становлення, тоді як в інших країнах є певний досвід напрацювання музейної освіти. Тому варто розглянути музейну освіту інших країн, зокрема Чеської Республіки, де уроки в музеях входять до освітніх програм. Наприклад, працівники Музею декоративного мистецтва в Празі давно співпрацюють із школами, організовують для учнів різного віку коментовані екскурсії, воркшопи, віртуальні подорожі тощо.

3.2. Особливості роботи музею. Музей декоративного мистецтва в Празі зберігає минуле та сьогодення ремісничої майстерності, прикладного мистецтва та дизайну. Його колекції нараховують півмільйона експонатів, частина з яких представлена в постійно діючих виставках «Мистецтво», «Життя», «Мистецтво для життя» [15]. У музеї також проводяться короткочасні виставки та реалізується велика кількість живих програм для людей різного віку. Створення Музею декоративного мистецтва (Музею мистецтв і ремесл) у Празі в 1885 році відповідало бурхливому розвитку чеського суспільства і, перш за все, розвитку його промислового виробництва, яке поступово зменшувалося в останній третині XIX століття [16]. Після створення подібних закладів, насамперед Музею прикладного

мистецтва у Відні, а також у Брно, Опаві, Оломоуці та Ліберці (1873), Празький музей став одним з багатьох музейних закладів такого типу, що існували у провінціях Австро-Угорської імперії. На території Чехії це був перший навчальний заклад, який активно співпрацював із Школою прикладного мистецтва. Із заснуванням цього інституту з'явився головний конкурент найвідомішого та найстарішого чеського промислового музею в Ліберці.

Сьогодні в музеї виставлена експозиція в шести тематично розділених залах, що створює яскравий образ європейського прикладного мистецтва від античності до дизайну XX – XXI століть [17]. Експонується понад 1300 предметів із загальної колекції музею, яка налічує півмільйона експонатів. Виставка показує, як усе, що нас оточує, входить у життя людини і змінює її, як практично, так і морально. Прикладне мистецтво та дизайн впливають на спосіб життя та моделі поведінки людей. Більше, ніж в інших сферах художньої творчості, тут на перший план висувається сутнісне значення речей, їх призначення, з'ясування, для кого, як і навіщо вони створені. Однак це не применшує ні якості унікальних витворів мистецтва та їх творців, ні поетики предметів побуту.

Для учнів різного шкільного віку діють виставки скла, порцеляни, «Чеський кубізм», фотогалерея, коментовані прогулянки Прагою (знайомство з архітектурою, мистецтвом) та ін. Пропоновані виставки надають можливість учням висловити особисте ставлення, передати враження від побаченого, поділитися відомостями.

3.3. Особливості формування культурної компетентності здобувачів освіти. Над підготовкою до добору експонатів і їх презентації, над науковим та творчим аналізом навчального матеріалу для учнів, і загалом для формування культурної компетентності здобувачів освіти, в Музеї декоративного мистецтва в Празі науковцями проводиться систематична робота.

З метою з'ясувати ефективність проведених занять з учнями у музеї щодо вироблення компетентнісного підходу, зокрема культурної компетентності, проведено опитування учнів та вчителів, які відвідали Музей декоративного мистецтва в Празі. Враховуючи вимоги до формування культурної компетентності, розвитку творчих умінь учнів, розроблено низку питань анкети. В основу опитування покладено перевірку вироблення основних умінь та навичок: сприймати відомості у сфері культури, бути обізнаним із творами мистецтва, вміти оцінити відвідану виставку, висловити своє враження, творчо самовиражатись. Так, ставились запитання до учнів, чи цікаво їм було під час екскурсії та що запам'яталось, чи можуть вони назвати основні музичні твори, картини, з якими щойно познайомились, чи можуть розказати про творчість, самі переказати матеріал тощо. З метою проаналізувати компетентнісний підхід у роботі музейних працівників, зокрема формування культурної компетентності здобувачів освіти, до вчителів, які супроводжували учнів, ставилися питання, чи достатньо цікавою та творчою була розповідь для учнів, чи використано воркшопи, творчі майстерні, чи брали в них учні активну участь, чи знають вони про культурні події та ін. Загалом запропоновано по 10 запитань для вчителів та учнів, що перевіряли культурну компетентність за трьома аспектами:

- 1) уміння сприймати відомості у сфері культури;
- 2) уміння оцінювати відвідану виставку, висловити свої погляди;
- 3) творче самовираження учнів, використання природних здібностей (вміння співати, малювати, ліпити тощо).

У результаті опитування досліджено, що відвідування музею сприяло кращому засвоєнню здобувачами освіти інформації про мистецтво та культуру країни, що становить гарну основу для подальшого вивчення матеріалу в шкільній програмі. У музейному навчанні дотримано принципів науковості, наступності у викладенні матеріалу, перспективності, індивідуального підходу, наочності тощо. Кожен із учнів мав можливість почути та побачити інформацію, індивідуально ознайомитися з експонатами музею. Зміст навчального матеріалу доступний для учнів, викладений у цікавій формі, з урахуванням вікових можливостей учнів. Бесіди з відвідувачами музею свідчать:

- 1) відвідування екскурсії для учнів було цікавим і корисним, багатим на конкретні факти;
- 2) учителі вважають інформацію актуальною, важливою, такою, що розвиває учнів, музейні педагоги добре володіють науковим матеріалом та методикою роботи з дітьми;
- 3) батьки та школа зацікавлені в тому, щоб учні активно відвідували дитячі музеї, з радістю самі з дітьми відвідують музеї та виставки, у чому не останню роль відіграють відповідні знижки на відвідування, хороша реклама музею.

Ці дослідження свідчать, що ідея формування культурної компетентності здобувачів освіти широко використовується в роботі Музею декоративного мистецтва в Празі та інших музеїв, відбувається формування багатьох компетентностей (наприклад, інформативної, здоров'язбережувальної, мистецької, соціальної та низки інших).

На основі дискурс-аналізу текстів (наукових статей, дописів відвідувачів, відео, коментарів, бесід) з'ясовано, що:

- 1) проблема компетентнісного підходу у музейній освіті Чеської Республіки є актуальною та важливою для всіх ланок навчання (дошкільної, шкільної, позашкільної освіти);
- 2) музей є важливою частиною життя та навчання учнів, учителі та батьки у своїй роботі вважають обов'язковим відвідування музеїв та виставок;
- 3) до музейної освіти учні залучаються з найменшого віку, постійно, люблять відвідувати нові виставки, діляться враженнями з однолітками, вважають авторитетними розповіді музейних працівників;
- 4) учителі та батьки підтримують збільшення кількості дитячих музеїв у Чеській Республіці, розширення інтерактивних та творчих проєктів. Відтак можемо констатувати достатній рівень підготовки до роботи музейних працівників Чеської Республіки, чому сприяє відкриття відповідних спеціальностей в університетській освіті.

Таким чином, вивчення наукового питання переконує у необхідності реалізації музейної освіти, оскільки шкільною програмою чеських шкіл передбачається обов'язкове та регулярне відвідування музейних експозицій, виклад матеріалу пов'язаний з шкільною програмою (з образотворчого мистецтва, музики, природознавства, літератури) та на неї

спирається, учні готові до такої роботи й охоче її сприймають. Звичайно, перспективним залишається розширення кола наукових питань, експонатів, винесених на розгляд у музеї, постійне оновлення співпраці з школами, регулярне проведення шкільного навчання у музеї.

3.4. Рекомендації. Аналіз представлених досліджень переконує, що запозичення досвіду інших країн (зокрема, Чеської Республіки) для нашої держави буде корисним та перспективним. Розв'язати проблему широкого застосування музейної освіти в Україні допоможе досвід колег, запозичений з урахуванням таких рекомендацій:

1) почати фахову підготовку музейних педагогів у вищій освіті, проводити підвищення кваліфікації музейних працівників, змінити функцію екскурсовода на позицію музейного вчителя;

2) працювати над створенням нових та переобладнанням наявних музеїв, орієнтуючись на відвідувачів різних вікових категорій, особливо звертаючи увагу на школярів різного віку, створити експозиції, пов'язані з шкільною програмою;

3) активно залучати учнів до відвідування музеїв, збільшити кількість уроків в умовах музейного середовища, зробити обов'язковим відвідування місцевих музеїв. Однак воно стане можливим з урахуванням збільшення інтерактивної діяльності в музеї, зацікавлення учнів постійним оновленням експонатів;

4) поширювати практику активної співпраці музею та школи, піднімати престиж музеїв серед батьків, що можливо через створення сімейних екскурсій, осучаснення навчально-наочних матеріалів, застосування електронних засобів і цифровізацію технологій для розвитку навичок запам'ятовувати наукову інформацію. Цьому сприяє створення презентацій наукового матеріалу, комунікація з учнями, інтерактивність, співпраця з батьками, креативність, активний підхід до навчання, розвиток творчих здібностей учнів.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ/ CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

З погляду формування культурної компетентності варто надавати оцінку важливості творчого вираження ідей, досвіду та емоцій у всіх видах засобів масової інформації, включаючи музику, виконавчі різновиди мистецтва, літературу та образотворче мистецтво.

У дослідженні для формування культурної компетентності враховуємо вміння та навички: знати й аналізувати твори мистецтва, висловлювати власну оцінку та творчо їх інтерпретувати; досліджувати, оцінювати та використовувати інформацію про твори мистецтва у подальшому житті та діяльності. Сучасна українська освіта в умовах НУШ рекомендує вчителю залучати нові підходи до навчання, що є можливим в умовах музейного середовища. Враховуючи недостатній досвід у такій діяльності, слід запозичити надбання інших країн, зокрема Чеської Республіки, в якій досить добре

розвинена музейна педагогіка, в університетах готують музейних педагогів, які активно співпрацюють із школами.

Аналіз стану формування культурної компетентності в умовах музейного середовища (на прикладі Музею декоративного мистецтва у Празі) свідчить про важливість і необхідність освітньої роботи в цьому напрямку, побудованому на основі креативності, інтерактивності, активної співпраці музею, школи та сім'ї, широкого вивчення культурних надбань.

Надані рекомендації покликані допомогти українській освіті ширше запровадити музейне навчання, активно залучити до нього компетентнісний підхід, у цікавій формі сприяти формуванню низки компетентностей, серед яких важлива роль належить культурній. У цьому плані звернення до закордонного досвіду інших музеїв буде корисним і актуальним.

Перспективним напрямом подальших досліджень є співпраця школи і музеїв, аналіз шкільних програм з різних предметів щодо можливостей проведення уроків у музеях, створення відповідного методичного забезпечення, матеріалів для майстерень, відеоматеріалів із використанням музейних експонатів.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» від 18 грудня 2006 року. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text>.

2. Державний стандарт базової середньої освіти. Доступно: <<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>>.

3. Бондаренко, Н., 2019. Формування культурної компетентності як ключової на уроках української мови. *Молодь і ринок*, 8 (175), 94-99.

4. Заїка, Т., 2020. Компетентнісний підхід у культурфілософському контексті: особливості термінологічних визначень. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*, 62, 193-204.

5. Головіна, Н. І., 2015. Проблема формування культурної компетентності особистості в контексті реформування вищої школи. *Філософські обрії*, 33, 147-156.

6. Джонсон, Р. Б., 2014. Культурна компетентність в Україні. *Журнал європейської економіки*, 13 (3), 236-247.

7. Крутенко, О. В., 2014. Формування ключових компетентностей учнів загальноосвітнього навчального закладу відповідно до нових вимог державних освітніх стандартів. *Загальнокультурна компетентність. Черкаси: ЧОІПОПП*, 68.

8. Побірченко, Н. С., 2012. Компетентнісний підхід у вищій школі: теоретичний аспект. *Освіта та педагогічна наука*, 3 (152), 24-31.

9. Щетініна, Л. В., Рудакова, С. Г., Кравець, О. В., 2017. Сутність крос-культурної компетентності: від теорії до практики. *Ефективна економіка*, 4. Доступно: <<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5537>>.

10. Музейна педагогіка в науковій освіті, 2019. *Збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 листопада 2019 р., м. Київ – Біла Церква*: Видавництво «Авторитет» ФОП Курбанова Ю.В., 242.
11. Нова українська школа. Ключові новації в освіті, 2018. *Новий закон України «Про освіту»*. <https://BOOKLETTE_INFO-ZAKON-2018_PRESS.pdf (mon.gov.ua)>.
12. Рибалко, Ю. В., 2012. Компетентнісний підхід у науково-педагогічній літературі. *Педагогіка вищої та середньої школи*, 35, 385-394.
13. Земан, І.О., 2024. Музейна педагогіка як засіб формування компетентностей освітньої галузі «Природознавство» в учнів базової школи. *Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*, 223.
14. Лисенко, Т. М. Музейна педагогіка: проблеми та перспективи розвитку. Доступно: <https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp9/lysenko.pdf>.
15. Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Available at: <<https://www.upm.cz/>>.
16. Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Museum. Available at: <<https://www.museum.cz/muzeum-396-umeleckoprumslove-museum-v-praze>>.
17. České dědictví UNESCO. Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Available at: <https://www.unesco-czech.cz/13_6977_umeleckoprumslove-museum-v-praze-praha/>.

FORMATION OF CULTURAL COMPETENCE OF EDUCATION ACQUISITIONERS THROUGH MUSEUM EDUCATION

Larysa Shevtsova,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Department of Slavic and Germanic Philology and Translation,
Zhytomyr Ivan Franko State University
Zhytomyr, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6343-782X>
lshevtsova@ukr.net

Olga Valenkevych,

Postgraduate student, Department of Professional Pedagogical
Special Education, Andragogy and
Management, Zhytomyr Ivan Franko State University
Zhytomyr, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9583-6024>
olgavalenkevych@gmail.com

Abstract. The article discusses the feasibility of using learning in a museum environment from the point of view of a competence-based approach (in particular, the formation of cultural competence) on the example of the Museum of Decorative Arts in Prague (Czech

Republic). It is emphasised that the State Standard of Basic Secondary Education and the requirements of the New Ukrainian School draw attention to the formation of basic competences, including cultural competence. Cultural awareness means knowledge of local, national and European cultural heritage and its place in the world.

It is emphasised that information in the field of culture implies knowledge of regional, national and European cultural heritage: knowledge of outstanding cultural works, contemporary culture, and the formation of a desire to preserve it. The possibilities of cultural and competence-based approaches to learning in the museum environment are revealed on the example of the Museum of Decorative Arts in Prague.

It is emphasised that aesthetic factors are important in everyday life, and that children should be able to express their appreciation of works of art and performances, and express themselves using their natural abilities. It is important for students to be able to relate their creative and expressive views to those of others, to be able to identify and understand social and economic opportunities in cultural activities. The creative expression of a student's personality can be widely used in professional activities in the future.

It is noted that it is expedient and practical to create new concepts of museum education, the emergence of children's interactive museums in our country based on the model of those available abroad.

The priority role in museum education should be given to modern teaching technologies that stimulate creativity, initiative, independent and critical thinking, and are based on different approaches to learning.

Keywords: cultural competence; competence-based approach to learning; creative skills; museum pedagogy; museum education; Czech museums; Museum of Decorative Arts in Prague.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Rekomendatsiia 2006/962/IeS Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady (IeS) «Pro osnovni kompetentsii dlia navchannia protiahom usoho zhyttia» [Recommendation 2006/962/EC of the European Parliament and of the Council (EC) "On key competences for lifelong learning"] vid 18 hrudnia 2006 roku. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text>.
2. Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity [State Standard of Basic Secondary Education]. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavnyi-standart-bazovoi-serednoi-osviti>>.
3. Bondarenko, N., 2019. Formuvannia kulturnoi kompetentnosti yak kliuchovoi na urokakh ukrainskoi movy [Formation of cultural competence as a key one in Ukrainian language lessons]. *Molod i rynok*, 8 (175), 94-99.
4. Zaika, T., 2020. Kompetentnisnyi pidkhid u kulturfilosofskomu konteksti: osoblyvosti terminolohichnykh vyznachen [Competency approach in a cultural and philosophical context: features of terminological definitions]. *Visnyk KhNU imeni V. N. Karazina*, 62, 193-204.

5. Holovina, N. I., 2015. Problema formuvannia kulturnoi kompetentnosti osobystosti v konteksti reformuvannia vyshchoi shkoly [The problem of forming cultural competence of the individual in the context of reforming higher education]. *Filosofski obrii*, 33, 147-156.

6. Dzhonson, R. B., 2014. Kulturna kompetentnist v Ukraini [Cultural competence in Ukraine]. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky*, 13 (3), 236-247.

7. Krutenko, O. V., 2014. Formuvannia kliuchovykh kompetentnostei uchniv zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu vidpovidno do novykh vymoh derzhavnykh osvitnikh standartiv [Formation of key competencies of students of a general educational institution in accordance with the new requirements of state educational standards]. *Zahalnokulturna kompetentnist*, Cherkasy: ChOIPOPP, 68.

8. Pobirchenko, N. S., 2012. Kompetentnisnyi pidkhid u vyshchii shkoli: teoretychnyi aspekt [Competency approach in higher education: theoretical aspect]. *Osvita ta pedahohichna nauka*, 3 (152). 24-31.

9. Shchetinina, L. V., Rudakova, S. H., & Kravets, O. V., 2017. Sutnist kros-kulturnoi kompetentnosti: vid teorii do praktyky [The Essence of Cross-Cultural Competence: From Theory to Practice]. *Efektivna ekonomika*, 4. Dostupno: <<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5537>>.

10. Muzeina pedahohika v naukovii osviti [Museum Pedagogy in Scientific Education], 2019. Zbirnyk tez dopovidei I Vseukrainskoi nauково-praktychnoi konferentsii, 28 lystopada 2019 r., m. Kyiv – Bila Tserkva: Vydavnytstvo «Avtorytet» FOP Kurbanova Yu.V., 242.

11. Nova ukrainska shkola. Kliuchovi novatsii v osviti [New Ukrainian School. Key Innovations in Education], 2018. *Novyi zakon Ukrainy «Pro osvitu»*. <https://mon.gov.ua/BOOKLETTE_INFO-ZAKON-2018_PRESS.pdf>.

12. Rybalko, Yu. V., 2012. Kompetentnisnyi pidkhid u nauково-pedahohichnii literaturi [Competency-based approach in scientific and pedagogical literature]. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly*, 35, 385-394.

13. Zeman, I.O., 2024. Muzeina pedahohika yak zasib formuvannia kompetentnostei osvitnoi haluzi «Pryrodoznavstvo» v uchniv bazovoi shkoly [Museum pedagogy as a means of forming competencies in the educational field "Natural Science" in students of basic schools]. *Dysertatsiia na zdobuttia stupenia doktora filosofii. Drohobyt'skyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Ivana Franka*, 223.

14. Lysenko, T. M. Muzeina pedahohika: problemy ta perspektyvy rozvytku [Museum pedagogy: problems and development prospects]. Dostupno: <https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp9/lysenko.pdf>.

15. Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Available at: <<https://www.upm.cz/>>.

16. Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Museum. Available at: <<https://www.museum.cz/muzeum-396-umeleckoprumslove-museum-v-praze>>.

17. České dědictví UNESCO. Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Available at: <https://www.unesco-czech.cz/13_6977_umeleckoprumslove-museum-v-praze-praha/>.